

ИНСТИТУТ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

ИНСТИТУТ ДРУШТВЕНИХ НАУКА
Број 164
23.02. 2017 год.
БЕОГРАД, Краљице Наталије 45
Пошт. факс 605

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ИНСТИТУТА ДРУШТВЕНИХ НАУКА У 2016. ГОДИНИ

I

ОПШТИ УСЛОВИ

Институт друштвених наука положај и рад остварује у неповољним условима за развој друштвених наука. Упркос напорима Института да организационо, административно и пре свега стручно унапреди рад постоје озбиљни проблеми који умањују или чини невидљивим уложени труд. Поништавање Конкурса за финансирање основних и основних усмерених истраживања и одлагање новог позива за предлагање пројекта условило је демотивацију истраживача за рад на постојећим пројектима и зауставило је преко потребно подмлађивање научно-истраживачког кадра. Истовремено Правилник о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача знатно је поштрио услове за стицање научних звања, а самим тим и за напредовањем и увећањем зараде истраживача. Настојање да се извршеност у науци достигне и кроз квантитативне показатеље унела је немир у научноистраживачки рад и појачала је оријентацију истраживача да објављују радове у складу са условима за стицање научних звања, а не у складу са интересима, потребама и логиком научно истраживачког рада.

Неповољном положају друштвених наука доприноси и неравноправан статус истраживача запослених у институтима са колегама са факултета, како због тога што су услови за стицање статуса истраживача на пројектима које финансира МПНТР, знатно повољнији на факултетима, тако и због немогућности да институти под једнаким условима који важе за факултете акредитују мастер и докторске студије. Подвојеност науке и високог образовања Институт осећа у свакодневним активностима јер Универзитет у Београду три године не одлучује по Захтеву Института за стицањем статуса института при универзитету. Подсећања ради Институт друштвених наука је основан 1957. године са циљем да се поред научно-истраживачког рада бави и образовањем студената и као такав био је део Универзитета у Београду, а тај статус је изгубио због разлога који нису у вези са његовом делатности и радом.

Стратегија Института да развија фундаментална истраживања, али и истраживања која обезбеђују чињенице приликом осмишљавања и доношења јавних политика на различитим нивоима одлучивања наилази на препреке јер доносиоци одлука не постичу у довољној мери такву врсту сарадње и по правилу немају довољно капацитета да прихвате идеје и предлоге које долазе из научне заједнице.

Најзад, средства која се издвајају за научноистраживачки рад нису довољна за спровођење емпиријских истраживања, обнављање мреже сарадника за испитивање јавног мњења и несметано усавршавање. Укупна средства за финансирање истраживања и организацију научно-истраживачког рада на шест научних пројеката у 2016. години износила су 1.960.582 динара.

Лоши услови рада још увек нису отклоњени јер МПНТР није одобрило средства за реконструкцију зграде Института чије су инсталационе мреже дотрајале и у појединим деловима зграде ван функције. Настојећи да део ових проблема отклони и учини да услови за рад буду безбени и прилагођени потребама запослених Институт је отклонио део поменутих недостатака, а поред тога уређена је и опремљена је мања сала намењена одржавању састанака и скупова.

Осмишљена је нова интернет презентација Института која је повећала видљивост рада и побољшала комуникацију са јавношћу.

II

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА У ИНСТИТУТУ

Управни одбор Института је одржао три седнице на којима су разматрана питања из надлежности овог тела – Извештај о раду за 2015. годину и План рада за 2016. годину, Извештај о финансијском пословању за 2015, План јавних набавки, Финансијски план. Управни одбор је радио у саставу: проф. др Јован Базић, проф. емеритус Љубиша Митровић, проф. др Мирко Милетић, др Ивана Домазет, др Весна Лукић, др Зорица Мршевић, др Владимир Милосављевић.

Научно веће ИДН, којим је председавао др Милан Брдар, а у чијем раду учествује 26 истраживача, одржало је 10 седница на којима су вођени поступци за избор у научно звање 16 истраживача, од којих је 6 поступака окончано утврђивањем предлога, а 10 је у поступку пред Министарством просвете, науке и технолошког развоја. У истраживачка звања-изабрана су три истраживача. Поред тога, Научно веће је доносило и друге одлуке и предлоге из своје надлежности.

Директору ИДН у раду помажу управници центара: др Мирјана Рашевић, др Хајрија Мујовић Зорнић, др Лилијана Чичкарић, др Зоран Лутовац, др Војин Ракић и др Предраг Петровић. Одржано је девет седница колегијума на којима су разматрана питања од значаја за рад Института и положај истраживача.

Настојећи да рационализује рад и повећа ефикасност научно-истраживачких резултата Институт је поред традиционалних центара (Центар за демографска истраживања, Центар за правна истраживања, Центар за економска истраживања, Центар за социолошка истраживања и Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење) основао и Центар за филозофију и Одељење за антропологију које ради под окриљем Центра за социолошка и антрополошка истраживања.

Истраживања и активности се организују кроз неколико истраживачких група (Група за етику, Група за мултикултуралне политике, Група за равноправност полова,

Форум за религијска питања) чији је циљ да ојачају мултидисциплинарност и да омогуће сарадњу са пре свега млађим научницима изван Института.

Крајем године са радом је почео Ресурсни центар за подршку истраживањима (РЦПИ) који је основан у сарадњи са Институтом економских наука ради лакшег приступа јавним позивима за финансирање примењених истраживања и њиховом ефикаснијем управљању. РЦПИ је основан уз подршку швајцарске развојне агенције „Хелветас“.

О раду 43 истраживача стара се Стручна служба у којој ради 7 сарадника. Стручном службом руководи секретар ИДН који се стара о правним, административним и организационим пословима.

Библиотека института похрањује око 140.000 књига и научних часописа. Само део овог специфичног фонда је доступан јер је магацин Библиотеке у лошем стању. У 2016. години књижни фонд је увећан за 140 наслова, а на „Сајму књига“ у Београду представљена су издања Института. Од 2016. године у Библиотеци се обављају послови у вези са подршком организације научних скупова и интернет презентације.

III

РАД НА НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИМ ПРОЈЕКТИМА

У 2016. години настављен је рад на шест научно истраживачких пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР). Три пројекта су из програма интердисциплинарних и интегративних истраживања:

- „Истраживање демографских феномена у функцији јавних политика у Србији“ (бр. 47006) којим је руководила проф. др Мирјана Рашевић;
- „Друштвене трансформације у процесу европских интеграција – мултидисциплинарни приступ (бр. 47010) којим је руководио др Александар Бошковић;
- „Ретке болести: молекуларна патофизиологија, дијагностички и терапијски модалитети и социјални, етички и правни аспекти“ (бр. 41004) којим је руководила др Соња Павловић.

Из Програма основних истраживања Министарство је финансирало следеће пројекте:

- „Људска права и вредности у биомедицини – демократизација одлучивања у здравству и имплементације“ (бр. 179023) којим је руководила др Хајрија Мујовић-Зорнић;
- „Моделирање развоја и интеграције Србије у светске токове и светлу економских, друштвених и политичких гигања“ (бр. 179038) којим је руководила др Снежана Грк;
- „Структурне, друштвене и историјске промене српског друштва у контексту европских интеграција и глобализације“ (бр. 179039) којим је руководио др Слободан Вуковић.

Као што је написано и у Извештају о раду Института у претходној години сви поменути пројекти су окончани у 2015. години али је Министарство наставило њихово финансирање и у 2016. години.

На пројектима је било ангажовано 43 истраживача из Института. У научном звању је било 33 истраживача - 8 научних саветника, 12 виших научних сарадника, 11 научних сарадника, а без научног звања сарађивало је њих 12. Двојици истраживача у звању научних саветника мирује радни однос због обављања јавне функције. На пројектима Института сарађивало је и 29 истраживача који нису запослени у Институту. У 2016. години радни однос у Институту засновали су др Мирјана Докмановић, др Ранко Совиљ и мр Ксенија Марковић, а Институт су напустили др Весна Клајн Татић због одласка у пензију и млади истраживач, докторант мр Милан Марковић. Докторске тезе су одбранили Биљана Станковић, Горан Пенев, Ирена Ристић и Иван Маринковић. На докторским студијама је 6 истраживача. Са свим младим истраживачима Институт је сходно Програму развоја научноистраживачког подмлатка закључио уговоре на основу којих су им, поред осталог, финансирани трошкови докторских студија.

Истраживачи су објавили 120 научних чланака, од којих је 8 објављено у часописима са SCI листе, а два у часописима са SCImago листе.

Одржана су четири научна скупа: у сарадњи са Друштвом демографа Србије и Географским факултетом Универзитета у Београду одржан је међународни научни скуп „Демографски изазови на простору бивше Југославије“; Центар за економска истраживања организовао је научну конференцију „Сеобе и развој“; у сарадњи са „Форумом за религијска питања“ (ФОРЕЛ) одржана је међународна конференција „Вера и знање“; најзад у сарадњи са Институтом за социолошка истраживања Филозофског факултета Универзитета у Београду и Заводом за културни развитак организована је међународна конференција „Савремене миграције и друштвени развој – интердисциплинарни приступи“. Поводом објављивања „Речника божанстава и митских личности“ који су приредили проф. др Александар Бошковић, проф. др Милан Вукомановић и Зоран Јовановић одржан је округли сто.

Истраживачи су учествовали на више од стотину међународних и националних научних скупова, а вредно је поменути и то да је проф. др Александар Бошковић, потпредседник Комисије за теоријску антропологију (COTA) IUAES изабран за уредника издавачке делатности Међународне асоцијације социјалних антрополога (EASA), а да је др Бојан Теодосијевић обаљао дужност уредника међународног часописа *European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities*.

Др Горан Башић је наставио рад на установљавању „Балканске академске мреже“ у оквиру које се окупљају истраживачи из института и са универзитета у региону. Током године одржана су четири састанка Иницијативе за установљавање мреже, два у Београду и на Брионима и у Загребу.

IV ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Истраживачи су резултате објављивали у бројним националним и међународним научним часописима и зборницима, а Институт је објавио три монографија настале током рада на поменутиим пројектима: др Лилијане Чичкарић, „Жене и политика из родне перспективе“, др Зорице Мршевић „Слобода јавног окупљања“, др Невена Цветићанина „Државништво модерног доба“ и „Политичка механика и вештина државништва“ у сарадњи са Издавачким предузећем „Архипелаг“. Поред тога, објављена су и три зборника радова: „Перспективе мултикултурализма у државама региона“ у сарадњи са Српском академијом наука и уметности (уредник др Горан Башић), „Сеобе и Развој“ уредници др Данило Шуковић и др Веселин Вукотић и „Друштвени и правни положај особа са ретким болестима и њихових породица у Србији“ (др Марта Сјеничић).

У 2016. години објављена су два броја часописа „Становништво“, који од 1963. године издаје Центар за демографска истраживања ИДН. Од 2016. године часопис примењује објављивање чланака у режиму *OnLine First*, а часопис је уврштен у базу *SCImagoJournal Rank*.

Центар за демографска истраживања је у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања објавио четири броја „Демографског прегледа“ у којима су обрађене четири теме: „Пушење као фактор ризика у смртности становништва Србије“, „Бити удовац, бити удовица у Србији“, „Рађање детета ван брачне заједнице: жељени избор мајке“ и „Транзиција у родитељству младих у Србији“.

Такође, у 2016. години Институт друштвених наука закључио је два споразума о сарадњи, са Националном организацијом особа са инвалидитетом Србије и министарком без портфеља у Влади РС задуженом за област демографије и популационе политике.

V ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

Најзад, Финансијско пословање Института је задовољавајуће због позитивног биланса прихода и расхода у 2016. години. У структури прихода преовлађују средства добијена од Министарства просвете, науке и технолошког развоја уделом од 99.32%. У структури трошкова 83,5% се односило на трошкове зарада запослених, а мање од 10% на истраживања.

Директор Института
др Горан Башић

Председник Управног одбора
проф. др Јован Базић